

Lajos Flesser, boxare, flykting och målare

Sundsvalls museum, till 8 mars

En före detta proffsboxare och flykting från Ungern visar sitt måleri på Sundsvalls museum. Han heter Lajos Flesser och är verksam i Skåne. Men det är inte första gången han besöker Sundsvall, han umgicks nämligen med Bengt Lindström och Bengt Åberg när det begav sig.

När Bengt Lindström levde träffades de i Njurunda. Lajos Flesser visar ett porträtt av sig själv som Lindström målat. På bilden är han bakis. Ansiktet är rött av antabus. Bengt Lindström passade på när de hade supit tillsammans några dagar. Det ser ut som ett typiskt Bengt Lindström-porträtt med starka färger och kraftfulla penseldrag.

– Jag ska ha det med mig i graven, säger Lajos Flesser.

Numera är han helnykterist.

– Jag blev nykter den 1 maj 2007.

Av estetiska skäl sätter han signaturen på baksidan av sina målningar.

– De som känner igen min stil ser direkt att det är jag som har gjort dem.

Bilderna är stiliserade, oftast i starka, lite dova färger, med knivskarpa konturer. De liknar inte alls Bengt Lindströms eller Bengt Åbergs målningar. Hos Lajos Flesser dansar och svävar kvinnokroppar fram. De älskar, flyger, vilar, går i tusen bitar, stöter bort eller dras till varandra, rytmiskt och levande. Det svävande draget förstärks av ofta förekommande, fjärilsliknande flygfän. På målningen "A face to call home" flyger en fågel med ett kvinnoansikte inbäddat bland vingarna.

Lajos Flesser målar sina visioner.

– Jag har en föreställning om vad jag ska göra, men det blir inte alltid som tanken vill, säger han.

Ambitionen är att fånga attityder och rörelser hos människor. Han är självlärd men tackar konstprofessorn Oscar Reutersvärd för sina framgångar som konstnär.

– Vi delade ateljé och jag satt och stirrade framför mig. Jag var tom i huvudet, visste inte vad jag skulle göra.

– Gör en kopia, sa Reutersvärd.

– Och det gjorde jag. Munch har gjort bortåt hundra Skriet, så varför inte?

Och runt om i utställningshallen är det onekligen så att motivet går igen, i olika variationer. Överallt stiliserade kvinnofigurer, skarpa kontraster och dramatiska färgställningar. Utom i den senaste målningen, Message to love, vars färgskala består av mjuka pasteller. Det är fyra, kanske fem deltagare i de sensuella aktiviteterna på bilden, i stället för som annars en eller två.

De dansanta och kroppsliga dragen i Lajos Flessers bildvärld kan associeras till hans liv i boxningsringen. Kroppar attraherar och stöter bort varandra i ett ständigt pågående relationsspel. Inte förrän i Message to love har det kattlika dansandet, likt det i boxningsringen, ersatts av kroppars mjukare möten. Det är som om en spärr har släppts och en dörr öppnats.

Varför kvinnor? Förklaringen är enkel:

- Kvinnor har behagligare former än män.

Bilderna görs i flera lager som får torka emellan. Han målar med palettkniv, i olja.

- Det är svårare med akryl eftersom det torkar så fort.

Lajos Flesser flydde från det kommunistiska Ungern 1956, när Sovjetunionens Röda armé gick in i landets huvudstad Budapest med tanks och soldater för att slå ner Ungernrevolten. Då var han 19 år och ungersk mästare i bantamvikt (viktgränsen för proffs är 53,5 kilo). Han hamnade i ett uppsamlingsläger i Wien och kom sedan till Sverige. Här blev han placerad i ett flyktingläger i Mölle i Skåne och fick jobb på Uddevallavarvet, där han kunde fortsätta att träna boxning. Hela tiden fanns ett starkt intresse för bildspråket.

- Jag har målat och tecknat sedan jag var liten, säger Lajos Flesser.

1957 fick han proffsboxningskontrakt och det blev uppehåll i bildskapandet. Han tillhörde Edwin Ahlqvists stall fram till 1961, tillsammans med bland andra Ingemar Johansson. Trots skillnaden i vikt har Lajos Flesser sparrat mot Ingo.

Speciellt stolt är Lajos Flesser över sitt porträtt av Ingo, gjort 2009–2011. Originalen hänger i idrottsmuseet i Göteborg, men samma bild finns också som grafiskt blad och ett sådant har konstnären skänkt till Sundsvalls konstförening.

Lajos Flesser har varit verksam som konstnär de tre senaste decennierna. Debuten skedde i början av 1990-talet. Sedan dess har han ställt ut årligen, både i Sverige och utomlands. Målningarna i utställningen i Sundsvall är gjorda mellan 1990 och 2014. Lajos Flesser driver egna gallerier, ett i Båstad och ett i Helsingborg.

Text och foto: Karin Kämsby

Volym 2015-02-09